

НОВИ САД - На данашњи дан 1966. године умро је Иван Сарић, први човек из Србије који је полетео авионом који је сам конструисао и израдио. Овај лет је изведен 16. октобра 1910. с хиподрома у Сарићевој родној Суботици. Успешни јавни лет посматрало је, чак седам хиљада Суботичана. Сарић је био свестрани спортиста који је годину дана раније у Паризу упознао Луја Блериоа који је први прелетео канал Ламанш, што га је подстакло да се и сам посвети ваздухопловству.

1305 - Вођа Шкота у борби против Енглеза Вилијам Волас обешен је у Лондону.

1754 - Рођен је француски краљ Луј XVI, који је ступио на престо 1774, последњи предреволюционарни монарх Француске. Његово погубљење на гиљотини 21. јануара 1793. најавило је јакобински терор у Француској револуцији. Династија Бурбон вратила се на власт 1815. после Бечког конгреса, када је извршена потпуна рестаурација старог поретка и уклоњене све тековине револуције.

1775 - Британски краљ Џорџ II објавио је да је у колонијама у Америци избила отворена побуна против британске власти.

1839 - На почетку Опијумског рата против Кине, Велика Британија је заузела Хонгконг. Британски назив за тај колонијални посед биће Викторија.

1863 - Умро је руски глумац Михаил Семјонович Шчепкин, најзначајнији уметник тадашњег руског па и светског театра. Био је узор генерацијама глумаца. Сматра се претечом позоришног редитеља и глумца Константина Станиславског, чија је улога у историји позоришне уметности неизмерна.

1864 - Рођен је грчки државник Елефтериос Венизелос, оснивач Либералне странке и пет пута председник владе од 1910. до 1933. Предводио је борбу за ослобођење Крита од Турака и уједињење тог грчког острва с матицом. Склопио је Балкански савез и ушао

у Први балкански рат против Турске 1912. и успео је да ојача и прошири Грчку у два балканска и у Првом светском рату. Био је велики пријатељ Србије. Кад су током Првог светског рата Централне силе понудиле Грчкој територијалне уступке, под условом да прекрши споразум о савезништву са Србијом и ступи у рат против ње, понуду је одбио, речима: "Грчка је сувише мала земља да би учинила тако велику подлост". Као премијер реформисао је радничко и аграрно законодавство и реорганизовао копнену армију и ратну морнарицу. Умро је Француској, у емиграцији, где се нашао због суштинског дугогодишњег неслагања са грчком краљевском династијом.

1876 - У боју на Шуматовцу бројно слабија српска војска под командом руског добровољца генерала Михаила Черњајева одбила је више снажних напада на Алексинач турске војске, коју је предводио Абдул Керим паша. Претрпевши велике губитке, Турци су се пребацили на леву обалу Јужне Мораве и продужили операције према Ђунису.

1883 - Рођен је Борислав Лоренц, српски филозоф. Рођен је у Аранђеловцу, филозофију је студирао у Берлину, где је 1908. докторирао тезом: "Die Philosophie Andre-Marie Ampere". Био је професор на Теолошком факултету у Београду. Религиозни филозоф, али се бавио и психолошким проблемима, историјом психологије као и српском психолошком терминологијом. Плодан аутор и преводилац, део Фројдових дела он је превео на српски језик. Дела: "Психологија", "Преглед историје филозофије", "Мисао и акција", "Психологија и филозофија религије".

1912 - Рођен је амерички филмски глумац, режисер и балетски играч Џин Кели, једна од најзначајнијих фигура у историји мјузикла. Бриљантно је спојио класични балет с модерним играчким сензибилитетом. Филмови: "Американац у Паризу", "Плес на киши", "Гусар", "У град!", "Позив на игру", "Хело, Доли!".

1914 - Јапан је објавио рат Немачкој у Првом светском рату, захваљујући чему су му на Версајској мировној конференцији 1919. додељене немачке колоније у Тихом океану и на обали Кине.

1926 - Умро је амерички глумац италијанског порекла Рудолф Валентино, најпопуларнија филмска звезда почетком 20. века. Његова изненадна смрт у 31. години изазвала је масовну хистерију, посебно женске публике. Премда скромних глумачких могућности, прославио се у неким филмовима улогама заводника, стекавши милионе обожаватељки. Филмови: "Четири јахача апокалипсе", "Дама с камелијама", "Шеик", "Шеиков син", "Крв и

песак", "Млади раџа", "Господин Бокер", "Црни орао".

1939 - Министри иностраних послова нацистичке Немачке и Совјетског Савеза Јоаким фон Рибентроп и Вјачеслав Молотов потписали су у Москви десетогодишњи споразум о ненападању, којим је била предвиђена и подела Пољске. Две силе су се обавезале на "одустајање од сваког акта насиља, агресивног поступка и сваког напада једне на другу, и то како појединачно, тако и у заједници с другим силама". Споразум је на Западу изазвао велико разочарење. Немачка је прекршила споразум 22. јуна 1941. нападом на Совјетски Савез.

1944 - Савезничке трупе су у Другом светском рату ослободиле француски град Марсељ.

1944 - Након уласка совјетских трупа, румунска војска је у Другом светском рату окренула оружје против дотадашње савезнице Немачке, а краљ Михаило I наредио је хапшење војног пронацистичког лидера земље маршала Јона Антонескуа.

1945 - Привремена Народна скупштина Демократске Федеративне Југославије донела је Закон о аграрној реформи и колонизацији, којим је одузет "вишак" земље и пољопривредне имовине земљопоседницима, сељацима, верским заједницама (и манастирима) као и тзв. неземљорадницима.

1958 - Телевизија Београд почела је да емитује експериментални програм из недовршеног студија на београдском Сајму, који су грађани могли да прате на телевизијским апаратима постављеним у изложима продавница и на најважнијим јавним местима по граду. Прво се на екрану у 8.50 сати појавила слика Мештровићевог "Победника" са Калемегдана, а програм су најавили и водили Оливера Живковић, Бранислав Сурутка и Олга Нађ. Режиер првог директног преноса са отварања Међународног сајма технике и научних достигнућа био је Мирослав Дедић, а прву информативну емисију "Дневник" од 20 часова водио је Милоје Мића Орловић.

1962 - Амерички телекомуникациони сателит "Телстар" емитовао је први телевизијски пренос између САД и Европе.

1982 - Умро је бразилски филмски режисер, сценариста и продуцент Алберто де Алмеида Кавалканти, који је између два светска рата, радећи у Европи, знатно утицао на француску филмску авангарду и енглеску документаристичку филмску школу. Филмови: "Ивет", "Воз без очију", "Капетан Фракас", "Одмор ђавола", "Смрт ноћи", "Николас Никлби", "Први џентлмен", "Земља је увек земља", "Песма мора", "Газда Пунтила и његов слуга Мати".

1989 - Умро је српски вајар Небојша Митрић. У прво време претежно је радио, у техници ковања, декоративне композиције, а касније је скулпторски језик заснивао на споју фигуралних и апстрактних елемената, инспиришући се српском средњовековном историјом. Београду је поклонио скулптуре деспота Стефана Лазаревића и Милутина Бојића, Крушевцу цара Лазара, а на рељефима је овековечио многе глумце и знамените личности српске културе и уметности. Последње његово дело је крст на храму Светог Саве на Врачару.

1990 - Совјетска република Јерменија објавила је независност, а Естонија је отпочела преговоре о одвајању од Совјетског Савеза.

1990 - Источна и Западна Немачка најавиле су уједињење 3. октобра 1990. и окончање поделе земље успостављене после Другог светског рата и пораза нацистичке Немачке.

1992 - Око 200 младих неонациста, у присуству стотина одушевљених присталица, напало је хотел за избеглице у немачком граду Рошток и потом током ноћи водило праву битку с полицијом.

1997 - Замбијска полиција је на митингу опозиције у Кабвеу пуцњем из ватреног оружја ранила бившег председника Замбије Кенета Каунду.

2000 - Умро је српски глумац Миливоје Мића Томић. Рођен је у Београду где је студирао право а затим на Музичкој академији Драмски одсек. У првим годинама Београдског драмског позоришта, Атељеа 212 и прве самосталне позоришне групе - Драмска дружина А, остварио је низ запажених улога. У легендарној, првој поставци Бекетовог

"Чекајући Годоа", Томић је остварио прву велику улогу. Током више од 50 година Томић је остварио мноштво значајних и упечатљивих улога у позоришту, на филму и телевизији. Лик чика Јове Змаја у незаборавној серији "Невен" Тимотија Бајфорда запамтиле су генерације. Улоге: "Три", "Непријатељ", "Буђење пацова", "Национална класа", "Мајстори, Мајстори", "Маратонци трче почасни круг", "Салаш у Малом риту". Добитник је бројних признања, међу којима и награде "Павле Вуисић" за животно дело 1997.

2002 - Етиопија и Еритреја споразумеле су се да пуне из затвора све преостале ратне заробљенике из рата које су те две земље водиле од 1998. до 2000.

2004 - После 13 година грађанског рата у Сомалији и двогодишњих мировних преговора, у кенијској престоници Најробију формирана је нова скупштина Сомалије. Четири водећа клана добила су по 61 посланика, док је 11 мандата припало коалицији мањих кланова.
2013 - У две експлозије испред џамија у Триполију, у северном Либану, погинуло је 47 особа а најмање 200 је повређено. Експлозије испред Таква џамије и ал-Салам џамије најкрвавији су напади у Либану од грађанског рата у тој земљи 1975-1990. године.

(Танјуг)